

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

A.nr: 061

J.nr: 70

Deres ref: 13/1642 ME/M3 AsZa:elt

04.06.2013

Høringsuttalelse vedr. fordeling av Norsk Tippings overskudd øremerket samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner.

Landsforeningen uventet barnedød (LUB) synes det er svært positivt at Kulturdepartementet har initiert en gjennomgang av fordelingen av Norsk Tippings overskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner. Vi takker for muligheten til å avgi en høringsuttalelse om de forslag som Kulturdepartementet fremmer.

Innledningsvis vil vi gjerne gi en kort presentasjon av vår organisasjon. LUB er en demokratisk, medlemsbasert og landsdekkende frivillig organisasjon som tilbyr likemannsbasert sorgstøtte og fellesskap til familier som har mistet barn i svangerskapet, i forbindelse med fødsel, og i sped- og småbarnsalder. Videre prioriterer vi formidling av forsknings- og erfaringsbasert kunnskap om sorg, sorgbearbeiding og barnedød ved hjelp av ulike verktøy, herunder nettsider, blad, Facebook, brosjyrer, kurs og seminarer, etc. Foruten rammede familier og deres pårørende, er helsepersonell og andre fagpersoner sentrale målgrupper for organisasjonen. LUB har ellers en lang tradisjon for å bevilge midler til forskning på krybbedød og dødfødsler. En viktig målsetting med forskningsbidragene er å omsette nyvunnet kunnskap om dødsårsaker og risikofaktorer i livreddende forebyggingstiltak. LUB har blant annet hatt suksess med informasjonskampanjen "denne siden opp" som har bidratt til å redusere forekomsten av krybbedød med 90 % siden 1989. Det sentrale virkemiddelet i denne kampanjen er utdeling av en baby-body med påskriften "denne siden opp når jeg sover" trykket på brystet. Hvert år når vi 60.000 nybakte foreldre med dette livsviktige budskapet.

Om Kulturdepartementets forslag

LUB vil innledningsvis bemerke at vi synes det er svært positivt at Kulturdepartementet nå ønsker å utvikle nye permanente fordelingskriterier som tar utgangspunkt i organisasjonenes samfunnsmessige verdi. Vi støtter således forslaget om gå bort fra dagens ordning der kun organisasjoner som hadde inntekter fra automater i 2001 tilgodeses med midler. Dette vil for fremtiden sikre en mer rettferdig fordeling av spillemidler.

Vedr. kriterier for å delta i ordningen

Kulturdepartementet foreslår at for å kunne motta midler må organisasjonene være lotteriverdige og registrert i Lotteriregisteret, registrert i Frivillighetsregisteret (ICNPO kategoriene 3400, 4100/4200, 5100/5200 eller 7100), landsdekkende, ikke-fortjenestebasert og frivillig, samt andreorientert. LUB støtter valget av disse kriteriene.

Kulturdepartementet skriver i høringsnotatet at "(a)ntall medlemmer og den geografiske spredningen av disse vil også være indikasjoner på aktivitet og utbredelse av organisasjonen" (s. 5-6). Vi ber Kulturdepartementet være oppmerksom på at antall medlemmer ikke nødvendigvis er et godt uttrykk for en organisasjons aktivitet og utbredelse. LUB tilbyr medlemskap kun til familier som har mistet barn, nærmere bestemt foreldre, søsken, besteforeldre og onkler/tanter. Spissformulert kan en si at vi ønsker færrest mulig medlemmer. Dette er da også noe vi arbeider for gjennom ulike forebyggings tiltak rettet mot gravide og nybakte foreldre, som altså ikke er medlemmer i organisasjonen. Det fødes i overkant av 60.000 barn i Norge hvert år. Våre aktiviteter rettet mot foreldrene til disse barna, for eksempel i informasjonskampanjen "denne siden opp" nevnt ovenfor, omfatter altså langt flere personer enn det som kommer til uttrykk i medlemsantallet. En slik forebyggingskampanje redder liv, og bidrar således også til å redusere vårt medlemsgrunnlag. I likhet med andre helse- og pasientorganisasjoner som arbeider med forebygging av sykdom og/eller død, har LUB virksomhet som retter seg mot andre målgrupper enn kun våre medlemmer. Når en organisasjons samfunnsbetydning skal vurderes er det nødvendig å se også på andre parametere enn kun medlemsantall. Det er derfor godt å registrere at Kulturdepartementet vektlegger at organisasjoner skal være *andreorienterte* for å kunne delta i ordningen.

Vedr. særordning for norske redningsorganisasjoner

Kulturdepartementet foreslår en særordning for organisasjonene Røde Kors, Norsk Folkehjelp og Redningsselskap. Dette med begrunnelse i at "Norge er avhengig av frivillige ressurser for å sikre en nasjonal redningstjeneste som når alle uansett hvor i landet katastrofen inntreffer" (høringsnotat s. 8). Det er godt å se at Kulturdepartementet anerkjenner de frivillige ressurser som disse organisasjonene representerer, og vi mener det er helt riktig at frivillige organisasjoners bidrag til beredskap og redningstjeneste støttes økonomisk. Vi mener imidlertid at finansiering av nasjonal redningstjeneste og de frivillige ressurser som Norge her er avhengig av skal gjøres gjennom overskuddet fra Norsk Tipping. Vi kan heller ikke se at Kulturdepartementet er rett fagdepartement til å forvalte tilskudd til norsk redningstjeneste. I og med at dette er beredskapsressurser som Norge er avhengig av i ulike krisesituasjoner, bør dette heller finansieres over andre poster på statsbudsjettet, eksempelvis med øremerkede tilskudd fra Justis- og beredskapsdepartementet.

Norge er ikke avhengig av frivillige organisasjoner kun i forhold til redningstjeneste. På en rekke områder yter frivillige organisasjoner helt avgjørende tjenester for det norske samfunnet, blant annet gjennom velferdstilbud og folkehelsearbeid, m.v. Hvor hadde det norske samfunnet vært hadde det ikke vært for frivillige organisasjoners arbeid for å forebygge kreft, hjerte- og karsykdommer eller spedbarnsdød for å nevne noen områder? Det er ikke bare frivillige redningsorganisasjoner som bidrar til å redde liv. Forslaget om en særordning for de tre utvalgte organisasjonene skaper et inntrykk av at Kulturdepartementet anser disse organisasjonene for å ha en større og mer unik samfunnsmessig verdi enn andre frivillige organisasjoner. Vi mener at det i en fremtidig og robust modell for fordeling av tippemidler ikke skal være denne typen særordninger som forslaget legger opp til.

Vedr. overgangsordninger

Kulturdepartementet foreslår at organisasjonene som i dag mottar midler fra Norsk Tippings overskudd får tid til å tilpasse seg den nye fordelingsmodellen, herunder en egen overgangsordning for 10H knyttet til spillet *Nabolaget*. LUB ser at det vil være behov for overgangsordninger, men mener denne perioden bør kortes ned til å vare ut spilleåret 2015 (utbetaling 2106). Ett år kortere overgangsperiode må kunne sies å gi organisasjonene det

gjelder tilstrekkelig med tid til å tilpasse seg en ny fordelingsmodell. I tillegg vil man spesielt for overskuddet fra spillet Nabolaget oppnå en raskere styrking av enerettsmodellen og tidligere sikring av en mer rettferdig fordeling av spillemidler.

Innlemmelse av Extra i Norsk Tippings portefølje

LUB er medlem av ExtraStiftelsen som står bak og eier Extra-spillet. ExtraStiftelsen er en viktig bidragsyter til at vår organisasjon kan utvikle nye helseprosjekter til nytte for foreningens målgrupper, herunder familier som har mistet barn og vordende og nybakte foreldre. ExtraStiftelsen har også finansiert en rekke forskningsprosjekter i regi av LUB og som har gitt viktig ny kunnskap om krybbedød, dødfødsler og sorg.

I ExtraStiftelsen har selv de minste organisasjonene muligheter til å vinne frem. Mer enn størrelsen på organisasjonen er det selve prosjektideen som blir vurdert. LUB har tradisjonelt lyktes godt med å få gjennomslag for våre prosjektsøknader og svært mange av våre tiltak for rammede familier og forebyggingstiltak har fått viktig fødselshjelp fra ExtraStiftelsen. Vi kan blant annet nevne at ExtraStiftelsen bidro med viktig prosjektstøtte til informasjonskampanjen "denne siden opp" da denne ble igangsatt i 1999.

ExtraStiftelsens støtte til et stort antall helseprosjekter i regi av frivillige organisasjoner utgjør et svært viktig samfunnsbidrag. Mange helseutfordringer som staten selv ikke har hatt anledning til å prioritere, har blitt løftet frem takket være ExtraStiftelsen. Vi mener det er viktig at ExtraStiftelsen gis mulighet til videreføre sin virksomhet på samme måte i fremtiden, selv etter en eventuell innlemmelse av Extra-spillet i Norsk Tippings portefølje. De senere årene har overskuddet fra Extra-spillet gått ned og dermed har også beløpet disponibelt til helseprosjekter blitt mindre. Det er ønskelig at de årlige tildelingene til helseprosjekter økes slik at man også kan holde tritt med den generelle prisutviklingen i samfunnet og for at antallet avslag på gode prosjektsøknader kan reduseres.

Vi er kjent med at det har vært samtaler mellom ExtraStiftelsen, Kulturdepartementet og Norsk Tipping med sikte på å innlemme Extra-spillet i Norsk Tippings spillportefølje, dvs. overdra spillet. Som gjenytelse har man sett for seg at ExtraStiftelsen skal motta en fast andel av Norsk Tippings årlige overskudd. Med dette skal ExtraStiftelsen være den fjerde overskuddsmottakeren under Norsk Tipping med hjemling av overføringen i lov om pengespill § 10. Høringsnotatet viser imidlertid mangler med hensyn til å slå fast at ExtraStiftelsen skal motta fast andel av Norsk Tippings overskudd også etter at den foreslåtte overgangordningen utløper i 2017. LUB kan vanskelig støtte en innlemmelse av Extra-spillet i Norsk Tippings portefølje uten at man forplikter seg til at ExtraStiftelsen skal motta en fast andel av Norsk Tippings overskudd også etter 2017. Dette må derfor også få en sterkere lovmessig forankring enn hva høringsforslaget legger opp til. Med fastsettelse av en fast andel av Norsk Tippings overskudd til ExtraStiftelsen ser vi heller ikke at det vil være behov for en overgangsordning slik forslaget legger opp til.

Vennlig hilsen
Landsforeningen uventet barnedød

Trond Mathiesen
Generalsekretær